

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА 10 кл.

пам'ятник жертвам Голодомору в Києві

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА 10-а кл.

Марія Кіцюк

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА (1863-1942)

Ольга Кобилянська – народилася на Буковині в другій половині 19-го століття і померла на Буковині (в Чернівцях). Вона почала писати німецькою мовою, бо Буковина в той час належала до Австро-Угорщини, але пізніше перейшла на українську мову.

Ольга Кобилянська

- Ольга Кобилянська писала оповідання й повісті (novels). Найбільше знані її повісті це **Царівна** і **В неділю рано зілля копала**.
- Головною темою її оповідань і повістей це боротьба за права жінки, щоб жінки мали такі самі права, як чоловіки. Цю тему бачимо особливо в повісті **Царівна**. Ця повість є написана в першій особі у формі щоденника (diary) і описує переживання дівчини серед тяжких обставин (circumstances) життя. Повість **Царівна** базується на особистих переживаннях письменниці й описує тяжку долю дівчини, якої батьки померли, коли вона була ще дитиною.
- У повісті **В неділю рано зілля копала** Кобилянська описує любовну трагедію. Гриць любить Тетяну, але одружується з іншою дівчиною. Тетяна хоче за це його отруїти (poison him). Вона дістає чародійне зілля (magic potion) від циганки (gypsy). Ця циганка це мама Гриця. Вона підкинула його малою дитиною багатим людям і тепер не знає, що це її син. Тетяна дає Грицеві випити зілля і він умирає. Тетяна божеволіє (loses her mind).
- Повість **В неділю рано зілля копала** – написана в романтичному дусі. Опис циганського життя, ворожба (fortune-telling), чари (witchcraft), фантастична гірська природа і сама тема повісті все це дає творові **В неділю рано зілля копала** романтичне забарвлення. Повість написана на підставі народної пісні **Ой не ходи, Грицю, та на вечерниці**. В цій пісні співається, як Гриць зрадив дівчину і за це вона його отруїла. Поема **Маруся Чурай** Ліни Костенко написана на цю саму тему. **В неділю рано зілля копала** порівнюють з поемою **Лісова пісня** і твором **Тіні забутих предків**.
 1. Де народилася і жила Ольга Кобилянська?
 2. До якої держави належала та частина України в той час?
 3. Якою мовою почала писати Кобилянська свої твори?
 4. Якого роду твори писала?
 5. Назви дві повісті Кобилянської.
 6. Яка повість має форму щоденника і написана в першій особі? Яка головна тема цього твору?
 7. Яка є тема твору **В неділю рано зілля копала**? Який характер має ця повість?
 8. Яка поема Ліни Костенко має цю саму тему?

МИХАЙЛО КОЦЮБИНСЬКИЙ (1864-1913)

Михайло Коцюбинський належить до найвизначніших письменників кінця 19-го ст. і початку 20-го ст. **Головна тема його творів - соціальна несправедливість**, наприклад твір **Fata morgana**. В цьому творі Коцюбинський пише про соціальну несправедливість в українському селі під владою Росії на початку 20-го століття.

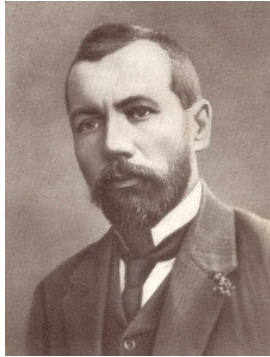
пам'ятник Михайла Коцюбинського

- Найбільше знаний твір Михайла Коцюбинського є **Тіні забутих предків** (є також фільм). Повість **Тіні забутих предків** належить до найкращих творів української літератури. Коцюбинський перебував деякий час у Карпатах і написав цю повість під враженням краси Карпатської природи. Красу Карпат і життя людей, які там жили описували також Ольга Кобилянська і Юрій Федькович. Дія (action) відбувається в Карпатах. У цьому творі є дуже гарні описи природи й описи гуцульського фольклору, наприклад вірування в різні духи природи, так як мавки. Повість **Тіні забутих предків** називають поемою гуцульського життя і порівнюють до драми **Лісова пісня** Лесі Українки і твору **В неділю рано зілля копала** Ольги Кобилянської.
- **Михайло Коцюбинський писав повісті й оповідання. Оповідання написані в дусі імпресіонізму.** Імпресіонізм прийшов в Україну зі західної Європи. Імпресіоністи старалися передати враження (impressions) якогось пережиття. Коцюбинський вибирає фрагменти (моменти) людського життя й описує їх. В оповіданні **Цвіт яблуні** автор описує переживання батька, якого дитина вмирає. Батько знає, що дитина вмирає і переживає цю хвилину смерті дитини.

1. Коли жив Михайло Коцюбинський?
2. Який є найважливіший твір Коцюбинського і яку частину України цей твір описує?
3. До якого твору Лесі Українки і якого твору Ольги Кобилянської є подібний твір Коцюбинського **Тіні забутих предків**?
4. Крім Коцюбинського хто ще писав про красу Карпатських гір і про життя гуцулів?

ВАСИЛЬ СТЕФАНИК (1871-1936)

- Василь Стефаник народився 1871-го року (того самого року народилася Леся Українка) в Карпатах на Покутті (Івано-Франківська область), недалеко від Буковини. Коли він мав 10 років, батько віддав його на науку до міста. Там з нього насміхалися, бо він був убраний в сільську одягу і говорив так, як говорили на селі.

Василь Стефаник

- Вже в дорослому віці жив він у селі на Покутті понад 30 років і добре знав діалект, яким говорили селяни. Також добре знав і розумів їхнє тяжке життя. Ще молодим пережив велику трагедію. Коли кінчав гімназію, перед самим іспитом, на заpalення легенів (рнеумоніа) померла раптом його сестра, яку він дуже любив.
- **Стефаник писав короткі оповідання, всього на одну чи дві сторінки. Він писав про життя селян. Він описує тільки надзвичайні, часто трагічні моменти людського життя і робить це з великим зрозумінням і прихильністю. Деякі його твори є автобіографічні. Більшість творів писав діалектом - мовою якою говорили селяни в цих околицях, де він жив, а не літературною українською мовою. Характер його оповідань є дуже оригінальний. У своїх оповіданнях він з великою любов'ю**

описує українських селян і їх тяжке життя. Його оповідання написані лаконічним стилем, де кожне слово є важливе. Ці оповідання залишають велике враження на читача.

- В оповіданні **Сини**, Стефаник описує велику любов українського селянина до землі. Українські селяни були дуже близькі до природи, наприклад Максим, герой оповідання **Сини**, говорить з конем і пташками. Щоб Максим зрозумів, що це таке Україна, яку треба боронити від ворога, його син показує на землю. Тоді Максим посилає і другого сина боронити Україну.
- Василь Стефаник знав особисто Михайла Коцюбинського, Лесю Українку, Івана Франка, митрополита Шептицького.
 1. Якого роду твори писав Стефаник і про що він писав?
 2. Яке оповідання Стефаніка ми читали?
 3. Як це оповідання показує, як дуже українські селяни любили свою землю?
 4. Яку мову вживав Стефаник у своїх оповіданнях?
 5. Яких письменників знав Стефаник особисто?

ОЛЕКСАНДЕР ОЛЕСЬ/ГРИГОРІЙ ЧУПРИНКА/ПАВЛО ТИЧИНА

- **На протязі історії України, великою перешкодою (obstacle) для розвитку української літератури було національне поневолення України, роз'єднання українських земель, брак українських шкіл і постійна війна з різними ворогами України.**
- **Літературний ренесанс - в часі Визвольних змагань за українську державу у Першій світовій війні, почало процвітати українське життя, а разом і українська література.**
- **На початку 20-го століття в українську літературу увійшли нові стилі та прийшли нові письменники. Письменники менше писали про життя селян. В літературу зі західної Європи приходять символізм і імпресіонізм. Поети стараються наблизити поезію до музики, дбають про форму, мелодійність і ритмічність слова. Олександр Олесь, Григорій Чупринка і Павло Тичина це найважливіші письменники того часу і представники української літератури під час Визвольних змагань у I-ій світовій війні.**

ОЛЕКСАНДЕР ОЛЕСЬ (1878-1944) – його справжнє ім'я Олександр Кандиба.

- Олександр Олесь народився на Полтавщині. Ще молодим юнаком зрозумів, що коли він належить до українського народу, то повинен шанувати рідну мову, культуру й звичаї. На відкритті пам'ятника Котляревському в Полтаві, він почув промови українською мовою, зустрів Лесю Українку, Василя Стефаника, Миколу Лисенка і постановив працювати для визволення українського народу.

O. Olesya

Олександр Олесь

- Коли Україна програла Визвольні змагання, Олександр Олесь виїхав з України і **жив у Празі** (Prague) і там помер у 1944-ому році. Перед смертю пережив велику трагедію – його сина Олега Ольжича, який був поетом і науковцем, арештували німці за націоналізм і він загинув у німецькому концтаборі у Саксенгаузен.
- **Олександр Олесь це лірик-символіст. Його називаємо поетом Визвольних змагань України.** Він із захопленням (enthusiasm) описує відродження української держави, а коли Україна програла Визвольні змагання, він тяжко переживав невдачу (failure) свого народу і втрату державности. Свій сум висловив у вірші **Айстри**. Айстри (asters) зацвіли і мріють про вічну весну, але приходить холод, дощ і вітер і айстри вмирають. Щойно тоді виходить сонце.
- Перша збірка його поезій вийшла під назвою **З журбою радість обнялась**. Написав вірш (тепер пісня) **Живи Україно**, багато віршованих казок для дітей. Він також робив переклади з англійської мови. Його вірші є дуже музикальні і багато композиторів написали музику до його віршів.

ГРИГОРІЙ ЧУПРИНКА (1879-1921) – в часі Визвольних змагань боровся за Україну.

- Зорганізував повстання проти большевиків. Большевики його розстріляли в 1921-ому році на 42-ому році життя. Роман Шухевич (Тарас Чупринка) взяв собі ім'я Чупринка за псевдо.
- Григорій Чупринка був прихильником теорії “мистецтво для мистецтва” (art for art), то значить, що не тільки зміст, але й форма вірша є дуже важлива. Його вірші є дуже музикальні й милозвучні (melodious), наприклад вірш **З вікна**, де поет описує як легко, мов пушинки (down), падає сніг і покриває все.
- Чупринка глибоко переживав долю свого народу, боровся за його визволення і писав вірші на національні мотиви. У вірші **Розкішний степ** він дає образ рідного краю, який є прекрасний і веселий, а разом бідний і сумний:

Розкішний степ...убогі села...
Це ти мій краю чарівний?

Мій рідний край такий веселий,
Мій рідний край такий сумний...

ПАВЛО ТИЧИНА (1891-1967) - Тичина вчився на священника і захоплювався вивченням Святого письма, музикою і співом у хорі. Він грав на бандурі, клярнеті, диригував хором. Перші й найкращі його збірки це **Соняшні клярнети** і **Золотий гомін**. Він уживав у поезії нові образи і нові символи. **Його вірші є дуже музикальні й мелодійні. Тичина належав до поетів-символістів. Його вірш Скорбна мати є глибоко символічний. Божа мати є символом Матері України. Обидві вони (Божа матір і Україна) переживають трагедію своїх дітей. У вірші Пам'яті тридцяти він прославляє тих, які загинули у бою під Крутами і поховані в Києві.**

Тичина вивчив більше як 10 чужих мов і робив з них переклади. Однак в 1930-их роках, щоб остатися живим, почав писати так, як це від нього вимагав комуністичний уряд. Його вірші, які були написані в комуністичному дусі не мають жадної літературної вартости.

- **Олександр Олесь, Григорій Чупринка, Павло Тичина** мають деякі спільні риси (characteristics): вони писали ліричні (особисті) вірші і вірші на національні теми (**Живи Україно, Розкішний степ, Скорбна мати**). Шукали нової форми вислову. Їх вірші мають велику музичальність і легкість. Життя Олесь, Чупринки і Тичини показує долю українських письменників, мистців і українського народу в той час. Чупринку знищили большевики, Олесь мусів жити на чужині, а Тичина мусів прославляти ворога й оспівувати “пекло наче рай” (Юрій Клен).

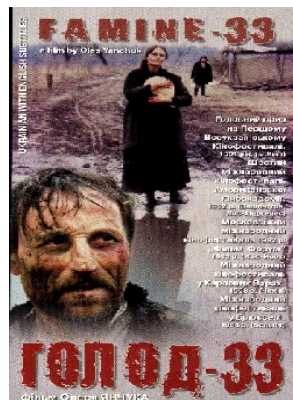
1. Що було перешкодою розвитку української літератури?
2. Які були головні письменники в часі Визвольних змагань?
3. Кого і чому називаємо поетом Визвольних змагань?
5. У вірші Пам’яті тридцяти яких героїв оспівує Тичина? Де вони поховані?
6. Що символізує вірш Скорбна мати?
5. Якого роду твори почав писати Тичина в 1930-их роках? Чому?
7. Які спільні риси мають Олесь, Чупринка і Тичина?

УКРАЇНСЬКА ПІДСОВЕТСЬКА ЛІТЕРАТУРА

- В часі Першої світової війни українці відновили українську державу. У Києві 22 січня 1918-го року Центральна Рада проголосила незалежність України. Західні землі України проголосили незалежність у Львові і 22-го січня 1919-го року східні й західні землі України об’єдналися в одну Українську Соборну Державу.
- Однак Україна програла Визвольні змагання і була поділена на чотири частини. Більшість українських земель забрала Росія, де в той час панували большевики. Большевики відразу почали в Україні страшний **терор**, але пізніше змінили тактику. Щоб здобути собі прихильність населення, вони завели **НЕП** (Нова Економічна Політика) і **обманну** (deceptive) **українізацію**. Почали вживати українську мову в уряді, школах, театрах, але тільки на те, щоб зміцнити большевицьку владу в Україні.
- В часі НЕП українська наука, культура й література почали швидко (скоро) розвиватися. **Появилися нові стилі, нові угруповання (groups) поетів,**

появився український експериментальний театр, який **Лесь Курбас** організував у Харкові. Нові угруповання поетів включали таких поетів: **неоклясики** (повернення до класицизму), **неоромантики** (повернення до романтизму), **символісти, імпресіоністи**.

- У відродженні (rebirth) української літератури велику роль відіграли **поети-неоклясики**. Їх було п'ять. Це були **Микола Зеров, Павло Филипович, Михайло Драй-Хмара, Максим Рильський** і **Освальд Бурггардт (Юрій Клен)**. Всі вони були високо освічені - були професорами університету і також перекладали літературні твори з інших мов. Вони базували свої твори на давній класичній літературі і старалися збагатити українську літературну мову.
- Але НЕП і українізація не тривали довго. В 1929 році **Сталін почав масовий терор в Україні, а на початку 1930-их років Голодомором знищено біля 10 мільйонів українців. Москва почала русифікацію і майже всіх вчених і письменників большевики знищили.** В 1930-ому році друкувалися в Україні 259 українських письменників, а після 1938-го року тільки 36. Цей час в українській літературі називаємо **Розстріляне відродження. В Україні не було ніякої згадки про цей страшний терор.** Навпаки (on the contrary), письменники, які хотіли жити мусіли прославляти життя в Советському союзі, як найщасливіше в світі. **Лише на еміграції описано ці страшні часи Голодомору й терору, наприклад в оповіданні Буржуйка Миколи Понеділка і повісті Жовтий князь Василя Барки.**

Фільм на підставі твору Барки **Жовтий князь**

- В англійській мові Robert Conquest написав **Harvest of Sorrow** про Голодомор, а Славко Новицький зробив фільм **Harvest of Despair**.

- В Союзі письменники не могли писати те, що вони хотіли, а мусіли писати тільки те, що їм наказувала комуністична партія. **Вони мусіли писати в дусі “соціалістичного реалізму”**, то значить, що вони мусіли вихвалити Сталіна, комуністичну партію і життя в Союзі.
- Як ми вже згадували, більшість українських вчених і письменників большевики знищили; деякі, щоб жити, почали прославляти комуністичне життя, а декому вдалося втекти зі Союзу. Письменники-неокласики відзеркалюють долю українських письменників того часу. Перші три (Зеров, Филипович, Драй-Хмара) москалі знищили і вони загинули на засланні. Максим Рильський почав писати так, як вимагала комуністична партія, а Освальд Бурггардт дістався на захід тому, що він був німецького походження. Він почав писати під псевдом Юрій Клен. На еміграції Юрій Клен видав збірку **Прокляті роки** і поему **Попіл імперій**, де описав геноцид українського народу Москвою.

1. Коли ми програли Визвольні змагання, хто окупував східні землі України?
2. Коли і чому большевики зорганізували Голодомор в Україні? Приблизно скільки людей померло?
3. Яке оповідання Миколи Понеділка і яка повість Василя Барки описують той час?
4. Яка книжка в англійській мові описує Голодомор в Україні і хто її написав?
5. Який фільм Славка Новицького є на цю тему?
6. Який період в українській літературі називаємо Розстріляне відродження і чому?
7. Приблизно скільки українських письменників було знищено в той час?
8. Що це таке “соціалістичний реалізм”?

Микола Хвильовий (1893-1933)

- **Микола Хвильовий – український письменник.** Він був комуніст, але скоро зрозумів, що Москва хоче зробити з України свою колонію і почав виступати проти московської політики. Він хотів, щоб Україна розвивалася самостійно від Москви і щоб мала тісні зв'язки зі Західною Європою. Він кинув клич (slogan) **“Геть від Москви”**. За це большевицька комуністична влада і сам Сталін виступили проти Хвильового. Щоб не потрапити в руки владі, Хвильовий

поповнив самогубство (сам себе застрілив). Це сталося в Харкові в 1933 році. Через довгі роки ім'я і творчість Хвильового були заборонені.

Микола Хвильовий

- Про ті страшні часи, коли Москва нищила українську інтелігенцію, українських вчених, письменників і мистців, Хвильовий написав оповідання, яке має назву **Я**. В цьому оповіданні Хвильовий описує комуністичний терор. Він описує, як член комуністичної партії посилає на розстріл свою рідну маму.
 1. Який клич і чому кинув Хвильовий?
 2. Що з ним сталося?
 3. Яке оповідання Хвильового описує час большевицького терору в Україні?

Драма і театр – Микола Куліш і Лесь Курбас

- **Драма і театр** – в часі НЕП почав розвиватися також український театр. **Микола Куліш** – дуже талановитий письменник-драматург писав п'єси. У Харкові він познайомився з Хвильовим, Тичиною, а головне почав співпрацювати з режисером (director of a theater), який називався **Лесь Курбас**. **Лесь Курбас** з групою молодих акторів створив новий експериментальний театр у Харкові під назвою **Березіль**. Цей театр був дуже успішний.

монета (coin) на якій зображений Лесь Курбас

- Курбас почав ставити п'єси, які писав Микола Куліш. Та скоро всі п'єси Миколи Куліша були заборонені, а Куліша і Курбаса большевики вивезли й розстріляли. Хвильовий поповнив самогубство, а Тичина покався і почав вихвалювати Советський Союз.
 1. Хто був визначний письменник-драматург?
 2. Хто зорганізував експериментальний театр в Харкові?
 3. Що з ними сталося?

ОЛЕНА ТЕЛІГА (1907-1942) і ОЛЕГ ОЛЬЖИЧ (1908-1944)

- Олена Теліга і Олег Ольжич репрезентують українських письменників, які жили на Заході, а не під сокетами. Обоє вони писали між 1-ою і 2-ою світовими війнами і обоє їх знищили німці.
- Олена Теліга належала до ОУН і писала дуже бойові вірші. У своїх віршах вона писала, щоб ніколи не коритися (submit to) перед ворогом (щось подібне як Леся Українка). В одному зі своїх віршів вона пише: “Не треба слів! Хай буде тільки діло”. Її розстріляли німці в Києві в часі 2-ої світової війни і вона є похована в Бабиному Ярі в Києві. Олег Ольжич був сином письменника Олександра Олесея. Він був науковцем-археологом, а також поетом. Він також належав до ОУН і за це німці арештували його і він помер в німецькому концтаборі.

Олег Ольжич

хрест на могилі Олени Теліги в Києві (Бабин Яр)

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА НА ЕМІГРАЦІЇ

- Після Першої світової війни, коли Україна програла Визвольні змагання, члени уряду Української Народної Республіки опинилися на еміграції в **Польщі** і у Празі (Prague) в **Чехословаччині**. В Празі зорганізували високі школи. Там були зорганізовані також політичні, культурні та студентські організації. У Празі жили й писали свої твори такі українські письменники, як Олександр Олесь, його син Олег Ольжич і Олена Теліга.

- По Другій світовій війні в Німеччині опинилось багато українців. Це були люди, яких звільнили з німецьких концтаборів, а також люди яких німці примусово вивезли до Німеччини на роботу. Ті українці, які були зі східних земель України мусіли носити відзнаку OST, що в німецькій мові значить схід. Були в Німеччині також люди, які покинули все і виїхали на захід, щоб не потрапити до большевиків. Вони вже знали большевицьку систему, коли большевики зайняли західню Україну в 1939-ому році. Тоді большевики забрали на Сибір і вимордували багато свідомих українців. Після війни москалі силою забирали з Німеччини тих людей і вивозили на Сибір. Спочатку американці їм допомагали, але з часом побачили, що багато людей воліли померти ніж поїхати до Советського Союзу і перестали силою видавати большевикам людей.
- Для всіх тих людей, які не хотіли повертатися до Советського Союзу, Об'єднані Нації (United Nations) створили тимчасові табори. Цих людей називали Displaced Persons. У таборах українці відразу почали творити релігійні, наукові й спортові організації. Організували церкви, школи, театри, хори, танцювальні групи, Пласт і СУМ. Письменники також створили свою організацію і почали писати й видавати свої твори.

Вони писали переважно спогади про Україну, про Голодомор і про репресії під більшовиками і німецькою окупацією. На еміграції жили і діяли такі письменники як Василь Барка, Микола Понеділок і Іван Багряний. Василь Барка написав повість **Жовтий князь** про Голодомор в Україні. На базі цього твору зроблено фільм. Микола Понеділок написав оповідання **Буржуйка** про Голодомор, а Іван Багряний написав повість **Тигролови** про репресії більшовиків в Україні.

1. Після Визвольних змагань яке місто в Європі стає центром української еміграції?
2. Згадай деяких письменників, які жили в Празі в той час.
3. Хто з них помер у німецькому концентраційному таборі?
4. Кого з них розстріляли німці в Києві (Бабин Яр)?

ШЕСТИДЕСЯТНИКИ

- В 1930-их роках майже всіх українських письменників і мистців в Україні більшовики арештували, вивезли в концентраційні табори, або розстріляли. Ті, що хотіли жити, мусіли прославляти Сталіна, Советський Союз і комуністичну партію. **Це стримало розвиток української літератури на довгі роки.**
- В 1960-их роках виступила група молодих письменників, які почали вимагати конституційні права і протестувати проти нищення української культури й мови. Вони писали в українському, а не комуністичному дусі. Вони хотіли ввести нові форми в літературу і мати свободу слова. Хоч народилися й виховувалися в комуністичному режимі, всі вони працювали для розвитку України. До шестидесятників належали такі письменники як **Василь Симоненко, Ліна Костенко, Іван Драч, Олесь Бердник, Іван Дзюба, Василь Стус**. Василь Стус провів багато років у концентраційних таборах і там помер в 1985-ому році. Пізніше він був похований в Києві.

пам'ятка Василеві Стус у концентраційному таборі де він помер

ВАСИЛЬ СИМОНЕНКО

Його виховувала мама, бо батько загинув на війні. Помер в 1963-ому році на 29-ому році життя. У своїх віршах часто пише на тему матері і кілька віршів присвячує своїй мамі. Він з великою любов'ю говорить про матір, яка мусить тяжко працювати.

- Симоненко присвятив свій талант в обороні свого народу. Мотив матері він поширює на матір України. Як єдина є матір(мама), так і єдина є батьківщина і ні матері, ні батьківщини вибирати не можна. У вірші **Лебеді материнства** він пише:

Можеш все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки батьківщину.

Симоненко вірить, що його народ буде жити і цю віру висловлює в одному зі своїх віршів:

Народ мій є! Народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить мій народ!

- Деякі його твори були заборонені в Україні. Їх нелегально перевозили за кордон, де вони були видані під назвою **Тиша і грім**. Ці твори потім знову перевозили в Україну, де вони нелегально поширювались.

Василь Симоненко

Ліна Костенко

ЛІНА КОСТЕНКО

Ліна Костенко - це видатна (prominent) письменниця, яка належала до шестидесятників. Народилась в 1930 р. на Київщині. Почала друкувати свої вірші на початку 1950-их років і видала три збірки. Четверту її збірку знищили і після того вона нічого не друкувала через яких 15 років. Ліна Костенко разом з іншими письменниками активно виступала проти

масових арештів і переслідувань українських письменників і мистців і писала до влади листи в їх обороні.

- У вірші **Доля** Ліна Костенко каже, що сама вибрала собі долю і стала поеткою, хоч знала, що це принесе їй горе і що за правду треба нераз платити життям.
- У вірші **Кобзареві** Костенко звертається до Шевченка і каже, що 20-те століття це нелегкий час, це час великих заворушень і змін, це час космічних пошуків, це час коли поети пишуть без змісту, тільки щоб заробити гроші. Вона звертається за порадою до Шевченка, бо слово Шевченка для неї є законом.
- Ліна Костенко написала історичний віршований роман (novel) **Маруся Чурай**. Дівчина, яка звалася Маруся Чурай, справді жила за часів Богдана Хмельницького і писала пісні. Вона отруїла Гриця, якого дуже любила, бо він її зрадив і написала про це пісню **Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці**. Це була остання пісня, яку написала Маруся Чурай. Ольга Кобилянська написала повість на цю саму тему під назвою **В неділю рано зілля копала**.

1. Хто це були Шестидесятники і чому ми їх так називаємо?
2. Назви 4-5 представників Шестидесятників.
3. Хто з них написав поему **Маруся Чурай**? Чому Маруся отруїла Гриця?
4. Який твір Ольги Кобилянської написаний на цю саму тему? Яка пісня є на цю тему?
5. Хто був Василь Симоненко? Як довго жив? Назви вірш/вірші Василя Симоненка Які були теми його творів? Чому його порівнюють до Шевченка?
6. Хто був Василь Стус? Що з ним сталося?

ЛЕКТУРА – літературні твори до прочитання (поділити між літературою і українською мовою):

Цвіт Яблуні – Михайло Коцюбинський, **Сини** – Василь Стефаник, **вірші** -Олександр Олесь, **вірші** – Григорій Чупринка, **вірші**– Павло Тичина, **Я** – Микола Хвильовий, **Тигрлови** – Іван Багряний, **Буржуйка** – Микола Понеділок, **вірші** – Василь Симоненко, **вірші** – Ліна Костенко